

2. ÜNİTE HAC ve KURBAN

Haccın Yapılışı

Hac'a İlgili Mekânlar ve Kavramlar

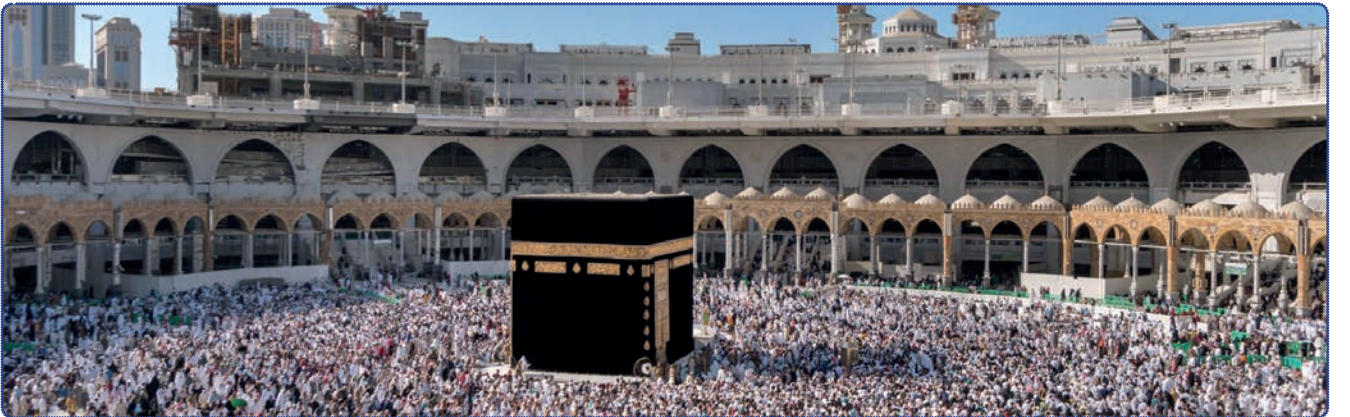
- ❖ **İhram:** Hac ve umre yapacak kişinin giydiği dikişsiz iki parçadan oluşan bir elbisedir. Bu elbise giyildiğinde normal zamanlarda yapılmasında sakinca olmayan bazı davranışlar, bu kıyafeti giydikten sonra yasaktır. Bu yasaktan dolayı bu kıyafete ihram denilmektedir. İhram yasakları "mikat" denilen sınırlarda başlar. İhrama girme noktası olan mikat, Allah ile buluşmayı kavuşmayı simgeleyen haccın başladığı yer ve zamanı ifade eder. Hac veya umre yapacak kişi mikatta ihrama girer, niyet eder ve telbiye duasını okur. İhrama giren kişinin kavga etmesi, saç, sakal, tırnak kesmesi, koku sürünmesi, hayvanları avlaması, bitkileri koparması yasaktır. Hacılar, sosyal ve ekonomik statülerini gösteren dünyevi elbiselerini, makam ve mevkilerini ortaya koyan üniformalarını, kültürlerini ve karakterlerini yansıtan her türlü süs, ziynet vb. göstergeleri bırakıp, Allah önünde herkesin eşit olduğunu sembolize eden iki basit giysiye bürünmekle, sadece kimliklerini ve kişiliklerini ortaya koyarlar. Giydikleri beyaz örtüler içindeki onlar, âdeta barış bayraklarını açarak harem bölgeye, yani dokunulmazlık alanına, savaşız bölgeye, barış alanına girerler. Önce Rableriyle barışık olduklarını, sonra kendileriyle barıştıklarını ve nihayet bütün kardeşleriyle barışmaya geldiklerini ilan ederler.

- ❖ **Telbiye Duası:** Hac ve umre ibadeti sırasın-da okunan duadır. Telbiye duası hacca baş-lama zamanını belirtir. Namaza başlangıçta söylediğimiz iftitah tekbiri gibidir. Namaza nasıl iftitah tekbiri ile başlıyorsak hacca da telbiye duasıyla başlarız. Bu nedenle hac ibadetine başlamadan önce ihrama girer-ken telbiye duasının okunması zorunludur. Bu duayı, ihrama girerken bir defa söyleme-miz farz, zaman zaman yüksek sesle tekrar etmemiz ise sünnettir. Kadınlar bu duayı okurken seslerini fazla yükseltmezler.

- ❖ Telbiye duasını okuyan kişi, kendisini Kâbe'sine çağırın Rabbi'nin tam önündeymiş, huzurundaymış gibi hissederek "Davetini duydum, emrine uydum, huzuruna geldim, bütün benliğimle ve içtenliğimle emrindeyim!" der ve günlerce bunu birçok davranışıyla ispatlamaya çalışır. Bu sözler, dünyanın dört bir tarafından gelen, renkleri, dilleri, ülkeleri ve kültürleri farklı, fakat hedef ve gayeleri aynı milyonlarca Müslüman'ın hep birlikte seslendirdikleri ortak bir yemin ve paroladır.

Okunuşu	Anlamı
"Lebbeyk, Allahümme lebbeyk, Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk. İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk. Lâ şerike lek"	Buyur Allah'ım buyur! Emrindeyim buyur! Buyur Allah'ım! Senin hiçbir ortağın yoktur. Buyur Allah'ım! Şüphesiz hamd sana mahsustur. Nimet de senindir, mülk de senin. Senin hiçbir ortağın yoktur.

2. ÜNİTE HAC ve KURBAN

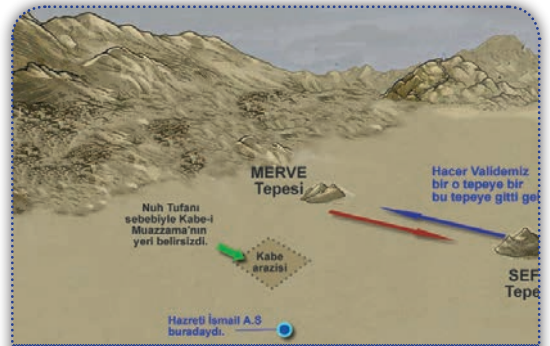
- ❖ **Kâbe:**Kâbe, yeryüzünde inşa edilmiş ilk mabettir. İlk olarak Hz. Âdem (a.s.) yapmış, zaman içinde tahrip olup kaybolunca Yüce Allah Hz. İbrahim'e (a.s.) yeniden inşa etmesini ve bütün inananların onu ziyaret etmesini emretmiştir. Yüce Allah'ın bu emri üzerine Kâbe'yi Hz. İbrahim (a.s.) oğlu Hz. İsmail (a.s.) ile birlikte yeniden inşa etmiştir. Mekke'deki Mescid-i Haram adı verilen bölgenin ortasında bulunur ve dörtgen prizma şeklindedir. Kâbe'ye Yüce Allah'ın evi manasında "beytullah" da denilmiştir. Kâbe, Müslüman'ların kiblesidir. Namaz esnasında Kâbe'ye yönelmek farzdır. Bu nedenle Kâbe, Müslüman'lar için yeryüzündeki mukaddes yerlerin başında gelir. Kâbe'nin bulunduğu yöne, kibleye doğru yönelmek namazın şartlarından olduğu gibi, hac ve umre ibadetinin rukunlerinden biri olan tavaf da Kâbe'nin etrafında yapılır. Ayrıca Kâbe'nin, bütün Müslümanlar'ı bir noktada toplayan, her birinin ortak istikameti olma gibi birleştirici, bütünleştirici sembolik bir anlamı da bulunmaktadır.

Müslümanlar Kâbe'de tavaf yaparken

- ❖ **Tavaf:** Kâbe'nin köşesinde bulunan Hacer-i Esved'in hizasından başlayarak Kâbe'nin etrafında yedi kez dönecektir. Kâbe'nin etrafındaki her bir dönüşü şavt adı verilir. Peygamber Efendimiz "Kâbe'yi tavaf etmek namaz kılmak gibidir." buyurmuşlardır. Tavaf yapacak kişi Haceru'l-Esved hizasına gelir ve ellerini Haceru'l-Esved'e dönük olacak biçimde "Bismillahi Allahü ekber" diyerek kaldırır ve Haceru'l-Esved'i selamlar. Tavaf ibadeti haccın farzlarından biridir. Farz olan tavaf, Kurban Bayramının ilk üç gününde yapılır.
- ❖ Kâbe etrafında dönerek gerçekleştirilen tavaf, kâinatın ve yaratılışın özeti, teslimiyetin ve ilahî kadere boyun eğişin sembolüdür. Kâbe'nin etrafında tavaf eden on binlerce Müslüman'ın oluşturduğu tablo, bir galaksinin, milyarlarca yıldızıyla dönüşünü andıran bir manzara gibidir. Namaz gibi olan tavafta kişi, Allah'ın huzurunda olduğunun bilinciyle, O'na yaraşan bir hürmet ve muhabbet içerisinde olmalıdır. Tavaf ederken, Hz. İbrahim ile oğlu İsmail, Allah'ın evini nasıl döne döne inşa ettillerse, hacı da aynı şekilde döne döne iman evini, gönül evini yeniden inşa etmelidir.
- ❖ **Safa ile Merve Tepeleri :**Kâbe'nin doğu tarafında yer alan iki küçük tepenin ismidir. Safa ve Merve Tepeleri; Hz. Hacer'in susuzluktan ağlayan oğlu İsmail'e su aradığı, yardım edecek birilerini görme umuduyla çıktığı tepelerdir. Kur'an'da bu iki tepenin önemi şöyle vurgulanmıştır: **"Şüphesiz, Safa ile Merve Allah'ın nişanelerindendir..."** (Bakara suresi, 158. ayet)

- ❖ **Sa'y:** Mekke'de bulunan Safa ve Merve tepeleri arasında yedi kez gidip gelmektir. Sa'y, Hz. Hacer'in oğlu İsmail için su ararken bu iki tepe arasında koşma hatırasının canlandırılmasıdır. Hz. Hacer oğlu İsmail'e su bulma ümidiyle Safa ile Merve Tepeleri arasında hızlı adımlarla yedi kez gidip gelir. Hz. Hacer su bulmanın imkânsız gibi görüldüğü çöl ortasında ümidini yitirmemiş, Allah için hiçbir şeyin imkânsız olmadığı bilinciyle arayışına devam etmiştir. Sonunda Allah, Hz. İsmail'in yeri deşelediği yerden zezem suyunu çıkarmıştır. Sa'y ibadeti Hz. Hacer'in bu gayretin yeniden canlandırılmasıdır.

Müslümanlar Safa ile Merve'de sa'y yaparken

2. ÜNİTE HAC ve KURBAN

- ❖ **Zemzem Suyu:** Kâbe'nin yanı başındaki kuyudan çıkan suya denir. . Zemzem suyunun tarihi daha önce belirtildiği gibi Hz. Hacer'e kadar uzanır. Zemzem suyu, Rabbine tevekkül eden Hz. Hacer'e Yüce Allah'ın bir lütfudur. O, çölün ortasında yüzlerce yıldır akarak Hz. Hacer gibi çaba gösterip, gönülden dua edenlerin dualarının karşılıksız bırakılmayacağını müjdelemeye devam etmektedir.
- ❖ **Arafat Tepesi:** Mekke'nin yaklaşık 25 km. uzağında bulunur. Bilme, anlama, tanıma" gibi mânâlara gelmektedir. Dünyanın her tarafından gelen insanların bu yerde birbirleriyle görüşüp tanışmaları sebebiyle bu adın verildiği ileri sürülmüştür. "Hac nasıl olmalıdır?" diye Allah Resulüne sorduklarında "Hac Arafat'ta olmaktır." şeklinde cevap vermiştir. Peygamberimiz de meşhur hutbesini Arafat'ta okumuştur. O gün, on binlerce kişiye hitap eden Allah Resulü, hutbesinde hem kendi duruşunu, hem de Müslümanlar'ın duruşlarının nasıl olması gerektiğini ifade etmiştir.

Zemzem Suyu

Arafat, mahşeri, mahkeme-i Kübra öncesi bekleyişi, ölmeden önce ölmeyi, hesaba çekilmeden önce muhasebe yapmayı bilmektir. Arif olan anlar, Arafat'ı idrak eden hacı olur. Arafat, önce kendini bilme, kendini bulma deneyimidir. Ve "Kendini bilen, Rabbini de bilir." ifadesince, önce kendini tanıma, ardından da Rabbini tanımadır.

- ❖ **Vakfe:** Arefe günü öğle vaktinden bayram sabahına kadar bir süre Arafat'ta bulunmak, demektir. Burada ibadet ve dua ile geçilir. Arafat vakfesi yapmak haccın farzlarından. Belirlenin süre içerisinde Arafat'ta bulunmayanlar o yıl hac ibadetini yerine getirmiş olmazlar.

Arafat vakfesi, bir yandan insanın dünyaya ayak basışını, diğer yandan ise kıyamette Allah'ın huzurunda bekleyişini hatırlatır. Vakfe, uzun soluklu bir duruştur, akşama kadar heyecanla, korku ve ümit arası bir bekleyiştir. O, mü'minin, Rabbinin huzurunda imanla, azimle, umutla gerçekleştirdiği bilinçli bir duruştur. Bütün Müslümanlar'ın kardeş olduklarını, Hz. İbrahim'in milleti olan tek bir din ve millet olduklarını, Müslümanların birlik içinde olduklarını ispatlayan şanlı, şerefli bir duruştur.

- ❖ **Müzdelif:** Mina ile Arafat arasında bulunan geniş bir bölgedir. Hacılar, Arefe günü güneşin batışından Kurban bayramı birinci günü güneşin doğuşuna kadar burada bir süre beklerler. Buna Müzdelif vakfesi denir. Gündüz Arafat'ta yapılan vakfe, burada gece ve sabahın alaca karanlığında yapılmaktadır. Şeytana karşı ertesi gün girişeceği sembolik savaşta atılacak küçük taşlar da, Müzdelif'de toplanır. Peygamberimiz Arafat'tan ayrılınca, akşam namazını yatsı vakti girdikten sonra birleştirerek burada kılmıştır. Geceyi istirahatla geçirdikten sonra, sabah namazının peşinden buradaki vakfesini yapmıştır.

Müslümanlar Arafat'ta vakfe yaparken

2. ÜNİTE HAC ve KURBAN

- ❖ **Mina:** Mina, Müzdelife ile Mekke arasında kalan bir bölgedir. Müzdelife'den sonra şeytan taşlamak üzere Mina'ya geçilir. Şeytan taşlama ve kurban kesme ibadeti burada yapılır.

Mina, Hz. İbrahim ile oğlu İsmail'in, Allah'a olan bağlılıklarının imtihan edildiği yerdir. Bu imtihanda Hz. İbrahim, ömrünün sonlarına doğru kendisine verilen sevgili oğlu Hz. İsmail'i Allah için kurban etmek; Hz. İsmail de canını vermek gibi çok ağır bir sınavdan geçmişlerdir. Hz. İbrahim, tercihini Allah'a olan bağlılığından yana yapmış, kendisini Yüce Allah'a daha da yaklaştıracak olan yolda karşısına çıkan şeytanı, bugün taşlamanın yapıldığı yerlerde defalarca taşlamıştır. Neticede baba-oğul Yüce Allah'ın emrine teslim olup bu ağır sınavı kazanmışlardır.

İşte Mina'da yapılan bu şeytan taşlama Hz. İbrahim'in kendisine engel olmaya çalışan şeytana taş fırlatmasını sembolize eder. Şeytan taşlama, bir anlamda şeytana karşı girişilen savaşı sembolize eder. Kişi, attığı her bir taşı, nefsinin kötü arzularına, günahlara karşı fırlatır. Kendisini çeşitli hatalara, günahlara sürükleyen şeytanı yenmeye çalışır.

Minada şeytan taşıyan hacılar

- ❖ **Mescid-i Nebi:** Peygamber Efendimizin Mekke'den Medine'ye hicret ettiğinde yaptırdığı mescittir. Peygamberimiz hayatının son on yılını Medine'de geçirmiş ve burada vefat etmiştir. Tüm Müslümanlar Peygamber Efendimizin yaşadığı yerleri görmek oralaradaki manevi havayı teneffüs etmek ister. Peygamberimiz : "Beni vefatımdan sonra ziyaret edenler hayatımda ziyaret etmiş gibidir." buyurmuştur. Bu nedenle hac ibadetini yerine getirenler Medine'ye gider ve Mescid-i Nebi ve de Peygamberimizin kabrini ziyaret eder.

Hac şöyle yapılır:

- ❖ Hac yapmak için öncelikle bir mikat yerinde niyet ederek ihrama girilir.
- ❖ Sünnet olan selamlama tavafını yaptıktan sonra Safa ile Merve tepe-leri arasında sa'y yapılır.

Mescid-i Nebi'den bir görünüş

- ❖ Kurban Bayramından bir gün önce arefe günü Arafat'a çıkılır güneş batıncaya kadar Arafat'ta kalınır, ibadet ve dua yapılır.
- ❖ Güneş battıktan sonra Müzdelife'ye geçerek burada sabah namazına kadar Müzdelife vakfesi yapılır, şeytan taşlamak için taş toplanır.
- ❖ Müzdelife'de sabah namazı kılınır sonra Mina'ya geçilir. Bayramın 1. günü sabahı Mina'da şeytan taşlanır ve kurban kesilir. Ardından tıraş olunur ve ihramdan çıkılır.
- ❖ Sonra farz olan ziyaret tavafı ve sa'y yapılır. Bayramın diğer günlerinde de Mina'da şeytan taşlanır. Hac ibadetini yapan Müslümanlar, Mekke'den ayrılmadan önce bir kez daha Kâbe'yi tavaf ederler. Buna da veda tavafı denir.

2. ÜNİTE HAC ve KURBAN

Aşağıdaki açıklamaları uygun olan kavramla örnekteki gibi eşleştiriniz.

Vakfenin yapıldığı yer

İhrama girerken okunan dua

Sa'yın yapıldığı yer

Şeytanın taşlandığı yer

İhram yasaklarının başladığı sınırlar

Hacıların giydiği iki parçadan oluşan giysi

Tavafın yapıldığı yer

Mina

Kâbe

Mikat

Telbiye

Safa ile Merve

Arafat

İhram

Aşağıdaki kelimelerde bazı sesli harfler yazılmamıştır. Kelimeleri uygun harflerle tamamladığınızda hac ibadetinin kişiye kazandırdığı bazı güzel duyguları bulacaksınız.

F_dak_rlık

K_rd_şlık

S_b_r

T_kv_

S_vg_

C_mertl_k

2. ÜNİTE HAC ve KURBAN

Aşağıdaki cetvelde harflerin altında onların alfabe­deki sırası verilmiştir.

A	B	C	Ç	D	E	F	G	Ğ	H	I	İ	J	K	L	M	N	O	Ö	P	R	S	Ş	T	U	Ü	V	Y	Z
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Sayıların altına bunların alfabe­deki sırasın­da karşılığı olan harfler doğru yazıldığında hac­la ilgili güzel bir söz çıkacaktır. Bu güzel sözü bulup aşağıdaki boş bırakılan yere yazınız.

22	1	28

10	29	10	1	3	6	21	12	17

8	1	28	21	6	24	12	17	12	17

28	6	17	12	5	6	12

3	1	17	15	1	17	5	11	21	11	15	16	1	22	11	5	11	21

Cümle:.....

Aşağıdaki kutucuklarda hac ile ilgili olmayan kavramları yeşile boyayınız.

